

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду
Б е о г р а д, Краља Милана 50

Сенату Универзитета уметности у Београду
Б е о г р а д, Косанчићев венац 29

Предмет: Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

**СОНАТЕ ЗА ВИОЛИНУ И КЛАВИР ИЗ ПЕРИОДА ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА –
ИНТЕРПРЕТАТИВНИ ПРИСТУП ДЕЛИМА БОХУСЛАВА МАРТИНУА, АРОНА
КОПЛАНДА И СЕРГЕЈА ПРОКОФЈЕВА**

Кандидаткиња: Исидора Марјановић

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Исидора Марјановић пријавила је 28.септембра 2021. године, тему докторског уметничког пројекта под називом „СОНАТЕ ЗА ВИОЛИНУ И КЛАВИР ИЗ ПЕРИОДА ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА - ИНТЕРПРЕТАТИВНИ ПРИСТУП ДЕЛИМА БОХУСЛАВА МАРТИНУА, АРОНА КОПЛАНДА И СЕРГЕЈА ПРОКОФЈЕВА“.

На основу предлога Катедре за камерну музику наставно-уметничко-научно веће Факултета на седници од 04. октобра 2021. године донело је одлуку бр. 01-2068/21 од 08. октобра 2021. године о именовању Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта у саставу:

1. др ум. Јасна Туцовић, редовни професор,
2. др ум. Теа Димитријевић, редовни професор, председник Комисије,
3. мр Чедомир Николић, редовни професор на Академији уметности у Новом Саду.

Веће Факултета на седници од 3. новембра 2021.године донело је одлуку о утврђивању предлога одлуке бр. 01-2309/21 од 04. новембра 2021. године о усвајању Извештаја бр. 01-2273/21 од 02. новембра 2021. године комисије за оцену предлога докторског уметничког

пројекта и одобравању теме докторског уметничког пројекта Исидоре Марјановић под називом: „Сонате за виолину и клавир из периода другог светског рата - интерпретативни приступ делима Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева“.

Сенат Универзитета уметности на седници од 25. новембра 2021.године донео је одлуку бр. 7/559 од 26. новембра 2021. године (бр. 01-2551/21 од 29. новембра 2021. године) о одобравању рада на изради докторског уметничког пројекта и именовању др ум. Јасне Туцовић, редовног професора ФМУ за ментора на изради докторског уметничког пројекта.

Наставно-уметничко-научно веће Факултета, на седници одржаној 13. септембра 2023. године, донело је одлуку бр. 01-1719/23 од 28. септембра 2023. године о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Исидоре Марјановић под називом: „Сонате за виолину и клавир из периода другог светског рата - интерпретативни приступ делима Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева“ у саставу:

1. др ум. Теа Димитријевић, редовни професор ФМУ
2. мр Ладислав Мезеи, редовни професор ФМУ у пензији
3. др ум. Дејан Суботић, редовни професор ФМУ
4. др ум. Катарина Поповић, доцент ФМУ
5. др ум. Соња Лончар, ванредни професор ФМУ

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Исидора Марјановић је средњошколско образовање стекла у Музичкој школи „Коста Манојловић“ у класи проф. Санде Драмићанин. Током школовања добила је многобројна признања и награде на републичким и међународним такмичењима, од којих се издвајају освојене награде на такмичењима у Барлети (Италија), Паризу (Француска) и Хаскову (Бугарска).

Факултет музичке уметности у Београду у класи проф. Иване Жикић Аћимоски уписала је 2012. године, да би у истој класи 2016. године завршила основне, 2017. године мастер

студије, а 2018. и специјалистичке студије виолине. Добитница је награде из фонда „Мерима Драгутиновић“ за студента који је са најбољим успехом дипломирао на студијском програму виолине. Докторске студије камерне музике уписала је 2018. године у класи проф. Јасне Туцовић.

Током школовања, похађала је часове интерпретативних студија проф. Дејана Михајловића и реномираног виолинисте Немање Радуловића. Учествовала је на курсевима код професора у земљи и иностранству, као што су: Стефан Миленковић, Роман Симовић, Богдан Божовић, Орфеј Симић, Тимур Мељник, Ана Кандинскаја (Аустрија, Хрватска и Немачка) и Мичо Димитров.

Наступала је у свим значајним салама у Београду (Коларчева задужбина, Скупштина града, ЦЛУ Гварнериус, Артгет, САНУ, Београдска филхармонија, Мадленинум, СКЦ). Остварила је успешну сарадњу са уметницима попут Мине Ристић, Јасне Туцовић, Милана Поповића. Стални је члан и вођа других виолина у камерном оркестру „Гудачи светог Ђорђа“.

Запослена је и ради као професор виолине у музичкој школи „Коста Манојловић“ у Београду.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Анализа писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње Исидоре Марјановић „Сонате за виолину и клавир из периода Другог светског рата – интерпретативни приступ делима Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева“ је садржајан, језички и технички беспрекоран текст на 107 страна. После Апстракта на српском и енглеском језику, садржи Увод, пет поглавља, Закључак и Литературу.

У Уводу су јасно дефинисани предмет, циљ и методе уметничког истраживања, као и структура рада. Кандидаткиња образлаже разлоге избора дела у фокусу истраживања и дефинише правце у којима ће се оно кретати: истраживање историјског контекста настанка и утицаја друштвене атмосфере ратних година на њихов израз и утврђивање

специфичности јединственог стилског рукописа у сваком од њих. Као циљ рада ауторка наводи сагледавање суштине музичког језика тројице композитора и идентификовање стилског порекла мелодије, хармоније и ритма у свакој од соната, те разматрање њихових импликација на обликовање интерпретације камерног ансамбла.

У два уводна поглавља кандидаткиња анализира утицаје музичког окружења на развој композиционих стилова Мартинуа, Копланда и Прокофјева и друштвено-политичке и биографске околности настанка наведених соната.

Срж истраживања у раду представљена је у три централна поглавља од којих је свако посвећено по једној од соната. Свако поглавље започиње кратким уводом о делу у целини, а затим се кандидаткиња по ставовима бави детаљном анализом форме, тоналног плана, стилског порекла мелодије, ритма и хармоније и интерпретативним упутствима композитора. Посебност истраживања представља анализа и поређење одабраних извођења ових соната која укључују и она од стране самих композитора (Копландова соната) или њима блиских извођача – сарадника (Прокофјевљева соната – Ојстрах/Јампољски) или оних који се сматрају водећим и аутентичним извођачима њихових дела (Мартинуова соната – Сук/Хала). У вези са сонатом Прокофјева, ауторка посвећује посебну пажњу упоређивању две редакције за виолину од стране Ојстраха и Сигетија и разликама у односу на оригиналну верзију дела за флауту и клавир. Као резултат истраживања у сваком од поглавља су понуђени конкретни интерпретативни закључци и решења за обликовање укупне звучне вертикале ансамбла.

У Закључку кандидаткиња сумира своје увиде и прави сажето поређење начина на који су композициони елементи у сонатама третирани, дефинишући главне извођачке задатке за сваку од њих.

Литература обухвата 25 референтних јединица на енглеском и српском језику, списак коришћених чланака са интернета, интервјуа, дискографских издања, осталих аудио и аудио-визуелних извора и нотних издања.

Анализа јавне уметничке презентације

Јавна презентација у оквиру докторског уметничког пројекта Исидоре Марјановић одржана је 30. септембра 2023. године у Сали Факултета музичке уметности у Београду. Кандидаткиња је наступила у оквиру два ансамбла: најпре је у дуу са пијанистом

Миланом Поповићем извела Сонату за виолину и клавир бр. 3 Бохуслава Мартинуа, а потом је у дуу са пијанисткињом Јасном Туцовић интерпретирала Сонату за виолину и клавир Арона Копланда и Сонату за виолину и клавир бр. 2 Сергеја Прокофјева.

Оба камерна ансамбла су убедљиво представила узбудљив и разноврстан експресивни потенцијал соната насталих у периоду Другог светског рата и остварила висок интерпретативни ниво. За кандидаткињу је посебан изазов представљао управо наступ са двоје врхунских пијаниста различитог сензибилитета и темперамента, са којима је специфичним интерпретативним усмерењима успела да креира јединствену тонску слику. Извођење Мартинуове сонате одликовали су убедљиви градацијски потези и разноврсни тонски нивои, који су допринели реализацији прегледног драматуршког тока. Специфичан тонски језик и препознатљив камерни рукопис Арона Копланда тумачени су кроз детаљно и постојано обликовање целина на микро и макро плану и пажљиво креирање хоризонталних и вертикалних елемената фактуре. Посебно је импоновао минуциозан рад на јасној карактеризацији мотивских целина и артикулациона разноврсност у обе деонице. Иако изведена дела имају заједничку стилску одредницу – неокласицизам, свако од њих је представник специфичног музичког језика свог аутора, који се огледа у примени изражајних средстава виолине и клавира базираној на другачијим упоришним тачкама. Наведену премису су извођачи током комплетне концертне презентације доследно остварили, доследно спроводећи интерпретативна решења обликована током уметничког истраживања. Логичан драматуршки ток остварен је на плану сваког од изведених камерних дела, али је градацијски ток остварен и на нивоу комплетног репертоара. Еруптивни врхунац реализован је у Сонати бр. 2 Сергеја Прокофјева, делу које је у протеклим деценијама постало један од стубова литературе овог жанра. Снажни тонски контрасти, потресан емотивни фондус, експресивна снага и фантазијски елементи остварени кроз богати спектар гудачког и пијанистичког звука учинили су ово извођење интензивним и компактним.

Свеобухватни аналитички приступ у проучавању литературе настале током ратних година допринео је реализацији промишљене и убедљиве концертне презентације у којој су сви чиниоци интерпретације примењени зналачки, доследно и изузетно разноврсно. Кандидаткиња је писаним радом и јавним извођењем заокружила јединствени мисаони процес уметничког истраживања.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА И КРИТИЧКИ ОСВРТ РЕФЕРЕНАТА

У писаном делу свог докторског уметничког пројекта кандидаткиња Исидора Марјановић је остварила значајне увиде у стилско порекло композиционих елемената разматраних соната Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева и пронашла повезнице међу музиком ових аутора насталом у периоду Другог светског рата. Као посебно значајне и корисне комисија истиче изложене прегледе форме, тоналног плана, начина рада са мотивом и метро-ритмичких специфичности у сонатама Мартинуа и Копланда, а у сонати Прокофјева још и компаративне анализе редакција за виолину и клавир Ојстраха и Сигетија и оригиналне партитуре за флауту и клавир. Истраживање партитуре и доступне литературе, кандидаткиња је допунила анализом интерпретација добро изабраних снимака реномираних извођача. У свом извођењу на јавној уметничкој презентацији кандидаткиња је успела да пласира идеје и интерпретативна решења која заступа у писаном делу докторског уметничког пројекта. Ово се посебно односи на приврженост ознакама у партитури за темпо, динамику и артикулацију, као и уздржавање од агогичког нијансирања и дозирање количине и врсте вибрата који одговара естетици неокласичарске музике.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Исидоре Марјановић констатује да јавна уметничка презентација и писани део докторског уметничког пројекта представљају значајан допринос уметничкој области камерно-музичке извођачке праксе, те да у потпуности одговарају захтевима докторских уметничких студија. У свом докторском уметничком пројекту кандидаткиња је успела да пружи увид у естетику, изражајност и извођачке захтеве соната Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева настале у време Другог светског рата и да понуди аутентично и оригинално тумачење ових дела. Својим извођењем на јавној уметничкој презентацији представила се као зрео уметник, виолиниста великог изражајног потенцијала, вешт и прилагодљив камерни музичар.

Због свега наведеног, Комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат под називом „Сонате за виолину и клавир из периода Другог светског рата – интерпретативни приступ делима Бохуслава Мартинуа, Арона Копланда и Сергеја Прокофјева“ кандидаткиње Исидоре Марјановић и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да га прихвати и одобри његову одбрану.

Београд, 25.12.2023. године

КОМИСИЈА:

др ум. Теа Димитријевић, редовни професор ФМУ, председник Комисије

мр Ладислав Мезеи, редовни професор ФМУ у пензији

др ум. Дејан Суботић, ванредни професор ФМУ

др ум. Соња Лончар, ванредни професор ФМУ

др ум. Катарина Поповић, доцент ФМУ